

А.О. Баранова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Т.А. Наумова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

А.І. Кашперська, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

КОНТРОЛЬ ЯК МЕТОДИЧНА ПРОБЛЕМА

Основним завданням контролю навчання є виявлення рівня знань кожного студента з метою підвищення якості навчання. Здійснюючи контроль, викладач не тільки перевіряє рівень засвоєння студентами знань і оволодіння навичками, але одночасно визначає недоліки. Вивчаючи результати обліку успішності, викладач одержує матеріал для підвищення якості викладання і внесення необхідних змін до його методики.

Перевірка виконання завдань є однією з найважливіших ланок навчального процесу, одним з дієвих факторів впливу на оволодіння знаннями, підвищення якості навчання. Не можна не погодитися з тим, що студенти більш зацікавлено, осмислено та охайно виконують ті завдання, що будуть перевірятися, ніж ті, які залишаються неперевіреними. Вже це підвищує якість робіт. Але цим не вичерпується корисність перевірки. Отримуючи від викладача перевірену роботу, кожен студент обов'язково уважно перегляне її та зверне увагу на всі зауваження та виправлення. Більшість студентів до того ж намагаються встановити причину та знайти пояснення допущеної помилки. Таким чином вони виявляють недоліки в своїх знаннях, що змусить їх більш детально розібратися в найменш засвоєних або неправильно зрозумілих питаннях.

Досить корисним є обговорення найбільш поширених помилок, що допускаються студентами на консультаціях. Такі консультації бажано проводити з найбільш важких тем курсу відразу після роздачі перевірених робіт.

В результаті контролю повинні бути виявлені: обсяг, якість, глибина і міцність знань студентів, тому контроль повинен бути дієвим, простим, точним, адекватним. Усі ці вимоги спрямовані на те, щоб зменшити нервово-емоційне напруження студентів та стимулювати розвиток їх знань.

Дієвість контролю навчання полягає в тому, що результатами певного рівня знань тих, хто навчається, повинні бути негайно використані для покращення якості викладання.

Вимога простоти контролю підкреслює необхідність використання таких засобів і методів контролю знань тих, хто

навчається, які не були б дуже складними і громіздкими, дозволяли виявити високий рівень знань і навичок студентів за мінімумом часу, який спеціально відводиться для проведення обліку успішності.

Точність контролю означає відсутність суб'єктивних і випадкових оцінок знань. Нормальний рівень вимог при перевірці знань передбачає використання контрольних питань і задач, що перевищують за ступенем важкості аналогічні методичні матеріали, які опрацьовуються студентами в процесі навчання.

Адекватність контролю полягає у стимулюванні розвитку студентів, а для цього необхідно враховувати рівень їх знань. Занадто високі вимоги гальмують розвиток; а занижені – не активують розумової діяльності. Для того, щоб успішно стимулювати розвиток студентів, в процесі контролю необхідно враховувати, що:

- студент повинен розуміти, що від нього вимагають;
- не потрібно ставити під сумнів необхідність тих чи інших конкретних знань;
- студент повинен бути впевненим, що бажана оцінка залежить лише від нього самого, від його старанності і працьовитості.

Між навчальним контролем і навчанням в цілому існує взаємозв'язок: який зміст предмету навчання – таким є і об'єкти його контролю; яка теорія навчання, його методична концепція – такі й форми контролю.

Складовими процесу контролю є перевірка – виявлення знань, умінь та навичок: оцінювання – вимірювання знань, умінь, навичок; облік – фіксуються результати оцінювання у вигляді оцінок в журналі та відомостях.

Об'єктами контролю навчання є знання і навички їх практичного застосування, які визначаються профілем навчання. Їх можна розділити на такі рівні.

I рівень – вміння студента самостійно виконати завдання. На цьому рівні характеризується репродуктивна діяльність – це відтворююча діяльність, яка полягає у повторенні вже знайомого, почутого раніше.

II рівень – вміння студента на основі вивченого раніше матеріалу вирішувати практичні завдання, тобто отримувати нову інформацію. На цьому рівні проявляється продуктивна діяльність – це творча діяльність, яка полягає у створенні нової інформації, трансформація раніше одержаних знань.